

Statsgeolog Axel Jessen.

Axel Jessens betydning for dansk geografisk forskning kan ikke vurderes højt nok. Han var een af foregangsmændene i arbejdet med vort lands geologiske kortlægning. I meget ung alder blev han fremtrædende som leder, og i en arbejdsperiode, der kom til at strække sig over mere end et halvt århundrede, var han produktiv og idérig som få. De mange kortblade, han udarbejdede og beskrev, dækker store dele af Danmark og omfatter de fleste danske terrænformer: alle glaciallandskabets typer, klitterne, marsken og det marine forland.

I særlig grad blev dog Vendsyssel hans arbejdsfelt. Den udredning, han gav af denne landsdels geologiske opbygning og af sammenhængen mellem struktur og landskabsformer, er en videnskabelig bedrift. Hans Vendsyssel-monografi må rettelig betegnes som klassisk.

Axel Jessen var geolog par excellence og hans arbejdsform var geologens. Med den vidtskuende naturforskers alsidighed lod hans arbejdsfelt sig dog ikke limitere af snæver systematisk grænsedragning. Geomorfologien, overgribningsområdet mellem geologi og geografi, skiftede i vort århundredes første fjerdedel karakter med hensyn til synspunkt og fremstillingsform. Deskriptiv systematisering afløstes af dynamisk årsagsforklaring. Landskabet blev opfattet som resultat af sammenspil mellem substrat og landskabsformende agentier: gletsjeris, rindende vand, vind, bølger m. m. Axel Jessen blev også en af pionererne for disse tanker. Hans fremstilling af Skagens Oddes udvikling og udredning af vandløbserosioners forløb i Vendsyssels forskellige landskabsformer er strålende eksempler herpå.

Et andet for dansk geografi vigtigt problem, som Axel Jessen dyrkede, var niveauforandringerne siden istiden. Også på dette felt

gav han en afrundet samlet fremstilling i beskrivelsen af Stenalderhavets udbredelse i det nordlige Jylland.

For ethvert regionalgeografisk arbejde udgør geologisk kartering det faste fundament. For Vendsyssels vedkommende er det fond af viden, som er resultat af Axel Jessens livsværk, så fuldstændigt og de derpå byggede hypoteser angående landskabsudviklingen så sikre, som det kun er tilfældet med få områder i verden. I den udvikling, dansk geografisk forskning for tiden gennemløber, hentes inspiration på mange måder i Axel Jessens værk, og med rette er Vendsyssel valgt som skoleeksempel på landskabsanalyse i danske geografibøger for alle undervisningstrin.

Som repræsentant for dansk geologisk forskning, hvis rige udvikling han selv i højeste grad havde været med til at præge, valgtes Axel Jessen allerede i 1914 ind i Det Kongelige Danske Geografiske Selskabs råd. Også her blev han „the grand old man“. Også her vil hans fornemme forskerpersonlighed blive savnet.

Ære være hans minde.

Axel Schou.

Orlogskaptajn Eigil Riis-Carstensen.

Ved orlogskaptajn Riis-Carstensen's død har dansk havforskning mistet en af sine gode mænd. Danske søofficerer har gennem århundreder taget initiativet til maritime forskningsopgavers løsning, og de har ydet den indsats af faglig dygtighed, der har muliggjort gennemførelsen. Over for denne smukke tradition følte også Eigil Riis-Carstensen sig forpligtet, og dansk geografisk videnskab er ham tak skyldig herfor.

I 1928 ledede han „Godthaab“-Ekspeditionen, der med hydrografiske undersøgelser som program arbejdede i grønlandske farvande. Af disse haves naturforhold var han en af vore bedste kendere. Hans store viden på disse felter blev udnyttet i hans daglige arbejde som afdelingschef i Det Kongelige Danske Søkortarkiv og specielt i hans virke som redaktør af „Den Grønlandske Lods“.

For Det Kongelige Danske Geografiske Selskab nærede Eigil Riis-Carstensen den største interesse og hans høje, markante skikkelse sås praktisk talt ved alle møder. Med levende, alsidig interesse deltog han i de mangeartede drøftelser, der fulgte efter foredragene. Han var siden 1941 medlem af selskabets råd; også her vil han blive savnet.

Ære være hans minde.

Axel Schou.